

събитията около обединението на Италия и войната, която води Прусия с Австрия за обединението на Германия. Напълно в съзвучие с напредничавите умове на своето време българският студент изпитва уважение и симпатия към народите, борещи се за своята свобода и независимост, и тези чувства намират място още в неговите ранни кореспонденции от Париж. „Щастливи са ония места - пише той в едно свое писмо до Т. Бурмов - дето преодолява разумът със сичката негова независимост, със сичката негова свобода. Защото същността на човеческия дух е свободата, свободното движение!“³³ За него просвещението и нравственото издигане и усъвършенстване на личността и свободата са неща, които не могат да съществуват едно без друго. Именно за това симпатиите на Балабанов са на страната на Прусия. Една страна и едно правителство, които според него съчетавали в себе си най-големите предимства на съвременната европейска цивилизация³⁴.

Първите прояви на Балабанов като човек на перото до 1870 г. са белязани и с успехи, и с несполуки, но е безспорно, че наред с изпити, университетски знания и дипломи в тези години той натрупва и публицистичен опит, който ще се окаже много необходим и полезен за бъдещата му дейност като редактор на сп. „Читалище“ и в. „Век“. Във всеки обнародван от него материал проличава колко тясно е обвързан той с духовното и политическото възраждане на своя народ и как мисълта му е насочена предимно към откриването на начини и средства за подобрене на неговото положение. Независимо, че именно в тези години той застава на по-умерени и компромисни позиции спрямо османското политическо господство и духовната власт на Цариградската патриаршия, неговото родолюбие и всеотдайност си остават все така чисти и откровени, а умерената му политическа позиция се дължи на вече оформилото се у него дълбоко убеждение, че с легални политически средства може да се постигне повече, отколкото с революция, оръжие и кръв. От друга страна, с политическите и журналистическите си изяви в ранните години Балабанов успява да си извоюва авторитет сред своите сънародници в страната и сред емиграцията, който отваря пред него много врати и открива възможности за бъдеща реализация както в сферата на политиката, така също и в полето на журналистиката.

³³Боршуков, Г. История на българската журналистика. 1844 - 1877, 1878 - 1885. С., 1976, 321 - 323, 328 - 329; Дойнов, Ст. С желание да бъдат полезни. - В: Върхове на българската журналистика. С., 1976, 247 - 257; Данова, Н. Марко Д. Балабанов и гръцкият културен и идейно-политически живот през XIX век. - Исторически преглед /ИПр/, 1986, кн. 3, с. 60; Божинов, Пл. Марко Д. Балабанов - обществено-политически идеи и дейност до 1878 година. /Дисертация/ С., 1996, л. 1.